

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/H.Y.-02/01 (Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 02-02/20-5

Karar Tarihi : 15.1.2002

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER: Hilal YILMAZ, Salim AYDEMİR

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği

D- TARAFLAR: - Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
Akdeniz Cad. No: 169 Bahçelievler - Ankara
- Gübretaş Gübre Pazarlama ve Terminalcilik A.Ş.
Kasap Sok. No:22 Esentepe - İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği ile Gübretaş Gübre Pazarlama ve Terminalcilik A.Ş. arasında imzalanan bayilik protokolüne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 21.12.2001 tarih ve 5434 sayı ile giren başvuru üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 6, 7 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 9.1.2002 tarih, D1/1/H.Y.-02/1 sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu, 11.1.2002 tarih, REK.0.05.00.00/4 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-02 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği (TKKMB) ile Gübretaş Gübre Pazarlama ve Terminalcilik A.Ş. (Gübretaş) arasında akdedilen bayilik protokolünün, 4054 sayılı Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırılık teşkil etmediği, bu nedenle aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirim konusu protokole taraf olan Gübretaş, %99,99 hissesi Gübre Fabrikaları T.A.Ş.'e ait, gübre pazarlamasıyla uğraşan bir şirkettir. Gübre üretimi ile iştigal eden Gübre Fabrikaları T.A.Ş.'nin ise %83,85 oranındaki hissesine TKKMB sahip olup, Yönetim ve Denetim Kurulu TKKMB yöneticilerinden oluşmaktadır.

TKKMB ile Gübretaş arasında imzalanan, bayilik protokolünün konusunu, "bayinin (TKKMB) pazarlayacağı ticari kimyevi gübrelerin tamamının protokolde belirlenen esaslar dahilinde Gübretaş'tan karşılanması" oluşturmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesindeki teşebbüs tanımından, ekonomik faaliyetleri sırasında piyasada bağımsız karar veremeyen gerçek ve tüzel kişilerin, birbirinden ayrı hukuki kişilikleri olsa dahi, pay sahipliği ve karar alma süreçlerini etkileyebilme gücü bakımından kontrolü altında buldukları gerçek veya tüzel kişilerle birlikte ekonomik bir bütün oluşturdukları ve tek bir teşebbüs sayılmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede, piyasada mal alım ve pazarlama faaliyetinde bulunan TKKMB'nin Gübre Fabrikaları T.A.Ş.'nin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olması, yöneticilerinin aynı zamanda Gübre Fabrikaları T.A.Ş.'nin yönetim kurulunda çoğunluğu oluşturacak şekilde bulunması, diğer bir ifadeyle yönetimde hak sahibi olması, ayrıca Gübretaş'ın da Gübre Fabrikaları T.A.Ş.'nin kontrolünde bulunması gözönüne alındığında, TKKMB ile Gübretaş'ın Kanun'un 3. maddesine göre aralarında ekonomik bütünlük bulunan tek bir teşebbüs olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi, "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasadır*" şeklinde düzenlenmiştir. Dolayısıyla, bir anlaşma veya uyumlu eylem, *teşebbüsler arasında* gerçekleştirildiği takdirde, Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecektir.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında olmayan, TKKMB ile Gübretaş arasında akdedilen bayilik protokolünün bir teşebbüs birliği kararı olarak da nitelendirilemeyeceği; protokolün taraflarının iki ayrı teşebbüs olmaması ve ekonomik bütünlük arzeden bir teşebbüsün bulunması nedeniyle Kanun'un 4. maddesinde aranan, ihlalin "teşebbüsler arası" anlaşma, karar ya da uyumlu eylem suretiyle yapılmış olması şartının gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, Kanun'un 6. maddesi hakim durumda olan bir veya birden fazla teşebbüsün eylemlerini konu almaktadır. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; TKKMB'nin ve Gübretaş'ın toplam gübre satışları içindeki payları ve bu payların yıllara göre değişimi çerçevesinde söz konusu ekonomik birliğin kimyevi gübre pazarında fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri rakipleri ve müşterilerinden bağımsız olarak belirleyebilme gücüne sahip olmadığı dolayısıyla hakim durumda bulunmadığı anlaşılmıştır.

İ- SONUÇ

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği ile Gübretaş Gübre Pazarlama ve Terminalcilik A.Ş. arasında akdedilen bayilik protokolünün, 4054 sayılı Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırılık teşkil etmediğine, bu nedenle aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca talep edilen menfi tespit belgesinin verilmesine OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.